

smith
consulting

ידע למקבלי החלטות

ממצאי סקר

בצפון הארץ

יולי 2017

רפי סמית

אולגה פניאל

מכון סמית למחקר

30/07/2017

הנדון: ממצאי לסקר דעת קהל בצפון הארץ (עדכון)

רצ"ב ממצאי סקר שבוצע בפאנל אינטרנטי ב- 19-20 ביולי 2017 בקרב 400 איש/ה כמדגם מייצג של תושבי צפון הארץ (לא כולל חיפה), גילאי 20 ומעלה, מגזר יהודי. טעות הדגימה – 4.9%.

הציר המרכזי בניתוח הנתונים – לפי משתני רקע סוציו-דמוגרפיים.

הערה כללית- בסקרים מסוג זה ובשאלות ספציפיות מסוימות יתכן ויש השפעה של מה שמכונה "רציה חברתית" / פוליטיקאלי- קורקט ויש לקחת זאת בראיה הכללית של הממצאים.

פרוט הממצאים

ערבים בצפון לפני 1948

האם התגוררו באזור

לפי מיטב ידיעתך, האם גרו או לא גרו ערבים (לא כולל דרוזים) לפני 1948 בשטחי הישוב בו אתה/גרה/כיום או בסמוך אליו ("בסמוך" – הכוונה במרחק שניתן לראות שטחים אלו/ואו להגיע אליהם ברגל)?

מקובץ	סה"כ	
72%	45%	אני יודע/ת בוודאות שגרו ערבים בשטחי הישוב בו אני גרה/ה או בסמוך אליו
	27%	אני חושב/ת שגרו ערבים בשטחי הישוב בו אני גרה/ה או בסמוך אליו אך לא יודע/ת בוודאות
28%	18%	אני חושב/ת שלא גרו ערבים בשטחי הישוב בו אני גרה/ה או בסמוך אליו אך לא יודע/ת בוודאות
	10%	אני יודע/ת בוודאות שלא גרו ערבים בשטחי הישוב בו אני גרה/ה או בסמוך אליו

72% מכלל המרואיינים ציינו שבטוחים או חושבים שלפני 1948 גרו ערבים בישוב מגוריהם או בסמוך אליו.

לפי משתני רקע, (100% בכל שורה)

יודעים בוודאות שלא גרו ערבים בשטחי הישוב בו אני גרה/ה או בסמוך אליו	חושבים שלא גרו ערבים בשטחי הישוב בו אני גרה/ה או בסמוך אליו אך לא יודע/ת בוודאות	חושבים שגרו ערבים בשטחי הישוב בו אני גרה/ה או בסמוך אליו אך לא יודע/ת בוודאות	יודעים בוודאות שגרו ערבים בשטחי הישוב בו אני גרה/ה או בסמוך אליו		
10%	18%	27%	45%		סה"כ
11%	17%	25%	47%	זכר	מגדר
9%	18%	29%	43%	נקבה	
7%	20%	33%	40%	עד 29	גיל
9%	19%	31%	42%	30-49	
13%	15%	20%	52%	50+	
8%	19%	28%	45%	חילוני	רמת דתיות
11%	13%	29%	47%	מסורתי	
15%	19%	23%	43%	גוש דתי	
12%	21%	28%	39%	עד 10 שנים	כמה שנים גרים בישוב
8%	21%	36%	34%	שנה 11-30	
13%	13%	18%	57%	מעל 30 שנה	
7%	8%	16%	69%	נולדו בישוב	

האחוז שציינו שגרו ערבים בישוב מגוריהם או בסמוך אליו גבוה יחסית בקרב המבוגרים מעל גיל 50, בקרב אלו שגרים בישוב מעל 30 שנה ובקרב אלו שנולדו בישוב.

האם אזרחי ישראל כיום

(לאלו שציינו שבטוחים או חושבים שחיו ערבים בישוב מגוריהם או בסמוך אליו לפני 1948 – 72% מכלל המדגם) **לפי מיטב ידיעתך נכון להיום:**

בקרוב כלל המדגם	סה"כ (72%)	
41%	57%	חלק מהערבים שגרו בשטחי הישוב בו אני גר/ה או בסמוך לו לפני 1948 או משפחות שלהם הם אזרחים ישראלים
10%	14%	אף אחד מהם לא אזרחי ישראלי
21%	29%	לא יודע/ת
28%	-	לא התגוררו ערבים בישוב מגוריהם או בסמוך אליו לפני 1948

57% מאלו שציינו שלפני 1948 גרו ערבים בישוב מגוריהם או בסוך אליו ציינו שחלק מהם או המשפחות שלהם כיום אזרחים ישראלים.

הם מהווים 41% מכלל המדגם.

לפי משתני רקע (בקרוב 72% מכלל המדגם, 100% בכל שורה)

אין דעה	אף אחד לא אזרחי ישראל	חלק אזרחים ישראלים		סה"כ
29%	14%	57%		
32%	17%	50%	זכר	מגדר
27%	12%	62%	נקבה	
33%	8%	58%	עד 29	גיל
32%	18%	50%	30-49	
22%	11%	67%	50+	
25%	13%	62%	חילוני	רמת דתיות
40%	15%	45%	מסורתי	
37%	20%	43%	גוש דתי	
30%	13%	56%	עד 10 שנים	כמה שנים גרים בישוב
35%	9%	56%	שנה 11-30	
22%	17%	61%	מעל 30 שנה	
21%	21%	58%	נולדו בישוב	

האחוז שצינו ש"חלק אזרחים ישראלים" גבוה יחסית בקרב המבגרים מעל גיל 50 ובקרב החילוניים.

היכן מתגוררים כיום

(לאלו שציינו שהתגוררו בישוב מגוריהם או בסמוך לו ערבים לפני 1948 ושכיום הם / המשפחות שלהם אזרחים ישראלים – 41% מכלל המדגם) לפי מיטב ידיעתך, היכן מתגוררים כיום בארץ ערבים או משפחות שלהם שגרו בשטחי הישוב שבו את/ה גר/ה כיום או בסמוך לו לפני 1948?

בקרוב כלל המדגם	סה"כ (41%)	
21%	51%	מתגוררים כיום בסמוך לשטחים אלו
2%	5%	מתגוררים כיום רחוק משטחים אלו
13%	31%	חלק מתגוררים סמוך לשטחים אלו וחלק מתגוררים רחוק משטחים אלו
5%	13%	לא יודע/ת
59%	-	לא גרו ערבים באזור לפני 1948 או שרו אך הם היום לא אזרחים ישראלים

כמחצית (51%) מאלו שציינו שהתגוררו ערבים באזורים אלו וכיום הם / משפחותיהם אזרחים ישראלים, ציינו שכיום הם מתגוררים בסמוך לשטחים אלו, 5% - שמתגוררים כיום רחוק ו - 31% - שחלק קרוב וחלק רחוק. 13% לא הביעו דעה.

במונחים של כלל המדגם, 21% ציינו שבסמוך לישוב מגוריהם מתגוררים כיום ערבים או המשפחות שלהם שגרו באזור זה לפני 1948.

לפי משתני רקע (בקרוב 41% מכלל המדגם), 100% בכל שורה

אין דעה	חלק מתגוררים סמוך לשטחים אלו וחלק מתגוררים רחוק משטחים אלו	מתגוררים כיום רחוק משטחים אלו	מתגוררים כיום בסמוך לשטחים אלו		
13%	31%	5%	51%		סה"כ
16%	33%	10%	41%	זכר	מגדר
11%	30%	3%	56%	נקבה	
6%	43%	3%	49%	עד 29	גיל
14%	28%	6%	52%	30-49	
14%	28%	6%	52%	50+	
13%	30%	6%	51%	חילונית	רמת דתיות
13%	29%	4%	54%	מסורתית	
7%	40%	0%	53%	גוש דתי	
17%	30%	4%	48%	עד 10 שנים	כמה שנים גרים בישוב
8%	21%	7%	64%	שנה 11-30	
12%	30%	0%	58%	מעל 30 שנה	
13%	53%	10%	23%	נולדו בישוב	

ההבדלים לפי משתני רקע אינם בעלי משמעות סטטיסטית (מספר המקרים יחסית קטן).

מגעים עם ערבים

(לאלו שציינו שגרו ערבים בישוב מגוריהם או בסמוך אליו לפני 1948 – 72% מכלל המרואיינים) האם בשנה האחרונה היו לך מגעים כלשהם (חבריים, עסקיים, לצרכי קניות או אחרים) עם הערבים (הכוונה לא לדרוזים) שגרו בשטחי הישוב שבו אתה/גרה כיום או בסמוך לו לפני 1948, או משפחותיהם?

בקרוב כלל המדגם	סה"כ (72%)	
31%	43%	היו מגעים
41%	57%	לא היו מגעים
28%	-	לא גרו ערבים באזורים אלו לפני 1948

43% מאלו שיינו שגרו ערבים לפני 1948 בסביבת מגוריהם, ציינו שהיו להם מגעים כלשהם עם ערבים אלו או עם המשפחות שלהם בשנה האחרונה.

הם מהווים 31% מכלל המדגם.

לפי משתני רקע (בקרוב 72% מכלל המדגם, 100% בכל שורה)

לא היו מגעים	היו מגעים		סה"כ
57%	43%		סה"כ
66%	34%	זכר	מגדר
52%	48%	נקבה	
55%	45%	עד 29	גיל
60%	40%	30-49	
55%	45%	50+	
57%	43%	חילוני	רמת דתיות
62%	38%	מסורתי	
63%	37%	גוש דתי	
53%	47%	עד 10 שנים	כמה שנים גרים בישוב
51%	49%	שנה 11-30	
63%	37%	מעל 30 שנה	
71%	29%	נולדו בישוב	

האחוז שציינו שהיו מגעים גבוה יחסית בקרב נשים ובקרוב אלו שגרים בישוב מגוריהם עד 30 שנה.

ערבים בצפון כיום

פעילויות מאורגנות של ערבים

האם לפי מיטב ידיעתך בשנה האחרונה היו או לא היו פעילויות כלשהן המאורגנות על ידי ערבים בנוגע לרצונם לשוב ולהתגורר בשטחים שבהם התגוררו לפני 1948?

(אם ציינו שהיו) האם לקחת חלק בפעילות זו?

בקרוב אלו שציינו שהיו פעילויות (24%)	סה"כ	
4%	1%	היו פעילויות ולקחו חלק פעול בהן
96%	23%	היו פעילויות אך לא לקחו חלק פעיל בהן
-	35%	לא היו פעילויות
-	41%	לא יודעת/אם כן או לא היו פעילויות

24% (כרבע) מכלל המראיינים ציינו שבשנה האחרונה היו פעילויות כלשהן המאורגנות על ידי ערבים בנוגע לרצונם לשוב ולהתגורר בשטחים שבהם התגוררו לפני 1948. 1% ציינו שחלקו חלק בפעילויות אלו (4 אנשים).

אפיון של אלו שציינו שחלקו חלק פעיל בפעילויות לפי משתני רקע (4 אנשים): מגדר – 3 נשים וגבר 1. גיל: 3 מהם בגיל 30-49, 1 בגיל 50+. רמת דתיות: 3 חילוניים ו-1 מסורתי. כמה שנים גרים בישוב: 1 עד 10 שנים, 1 בין 11-30 שנה ו- 2 נולדו בישוב מגוריהם. כל 4 ציינו שגרו ערבים בישוב מגוריהם או בשטחים הסמוכים אליו לפני 1948 (3 בטוחים שכן ו-1 חושב שכן).

תשובות של אנשים אלו (שהשתתפו בפעילויות, N=4) לשאלות אחרות בסקר:

- 3 מהם ציינו שכל או רוב הערבים שגרו בשטחים אלו (או משפחות שלהם) כיום אזרחי ישראל ו-1 ציין שלא אזרחים.
- 2 אמרו שהיו להם בשנה האחרונה מגעים עם הערבים שגרים בסמוך, 2 ציינו שלא היו מגעים.
- 3 ציינו שתומכים עקרונית בזכותם של הערבים להתגורר בשטחים אלו ו-1 מתנגד.
- 3 ציינו שתומכים בזכותם של ערבים להתגורר בשטחים אלו בתנאי שלא מתגוררים שם מתיישבים יהודים ו- 1 מתנגד.

האם היו פעילויות לפי משתני רקע (100% בכל שורה)

לא יודעת/ת אם כן או לא	לא היו פעילויות	היו פעילויות		
41%	35%	24%		סה"כ
35%	39%	26%	זכר	מגדר
46%	32%	22%	נקבה	
41%	29%	30%	עד 29	גיל
45%	35%	20%	30-49	
36%	39%	25%	50+	
45%	35%	20%	חילוני	רמת דתיות
34%	36%	30%	מסורתי	
30%	38%	32%	גוש דתי	
45%	31%	23%	עד 10 שנים	כמה שנים גרים בישוב
41%	33%	26%	שנה 11-30	
35%	42%	24%	מעל 30 שנה	
43%	39%	18%	נולדו בישוב	
42%	39%	20%	גרו	לפי האם גרו ערבים לפני 1948
41%	26%	34%	לא גרו	

בקרב אלו שציינו שגרו ערבים לפני 1948 בסביבת מגוריהם, 20% ציינו שבשנה האחרונה היו פעילויות כלשהן המאורגנות על ידי ערבים בנוגע לרצונם לשוב ולהתגורר בשטחים שבהם התגוררו לפני 1948.

תמיכה בזכותם של ערבים להתגורר בשטחים בהם גרו לפני 1948

האם את/ה תומק/ת או מתנגד/ת לזכותם של ערבים לשוב ולהתגורר בשטחים שבהם התגוררו לפני 1948?

תומק/ת	7%	סה"כ
מתנגד/ת	76%	
אין דעה	17%	

7% ציינו שתומכים.

לפי משתני רקע (100% בכל שורה)

לא הביעו דעה	מתנגדים	תומכים		סה"כ
17%	76%	7%		סה"כ
12%	81%	7%	זכר	מגדר
21%	72%	6%	נקבה	
17%	77%	6%	עד 29	גיל
18%	77%	6%	30-49	
18%	73%	8%	50+	
20%	72%	7%	חילוני	רמת דתיות
14%	76%	10%	מסורתית	
11%	89%	0%	גוש דתי	
26%	69%	5%	עד 10 שנים	כמה שנים גרים בישוב
12%	82%	6%	שנה 11-30	
24%	71%	6%	מעל 30 שנה	
7%	80%	13%	נולדו בישוב	
19%	72%	8%	גרו	לפי האם גרו ערבים לפני 1948
13%	85%	2%	לא גרו	
6%	85%	9%	היו	לפי האם היו פעילויות מאורגנות של ערבים על ידי הערבים
15%	79%	6%	לא היו	
26%	68%	6%	לא יודעת/ת	

האחוז שציינו שתומכים גבוה יחסית בקרב אלו שנולדו בישוב מגוריהם (13%).

תמיכה בזכותם של ערבים להתגורר בשטחים בהם גרו לפני 1948 כל עוד אין מתיישבים יהודים בשטחים אלו

האם את/ה תומך/ת או מתנגד/ת לזכותם של ערבים לשוב ולהתגורר בשטחים שבהם התגוררו לפני 1948, כל עוד אין מתיישבים יהודים בשטחים אלו כיום?

תומך/ת	סה"כ
26%	
מתנגד/ת	55%
אין דעה	19%

בתנאי זה כרבע (26%) ציינו שתומכים.

לפי משתני רקע (100% בכל שורה)

לא הביעו דעה	לא תומכים	תומכים	סה"כ
19%	55%	26%	סה"כ
14%	69%	17%	זכר
22%	49%	30%	נקבה
18%	63%	19%	עד 29
19%	60%	21%	30-49
19%	47%	34%	50+
21%	50%	29%	חילוני
14%	70%	16%	מסורתי
13%	75%	11%	גוש דתי
22%	54%	24%	עד 10 שנים
14%	65%	21%	שנה 11-30
25%	44%	31%	מעל 30 שנה
16%	54%	30%	נולדו בישוב
21%	52%	28%	גרו
14%	69%	17%	לא גרו
10%	65%	25%	היו
13%	62%	25%	לא היו
28%	47%	24%	לא יודע/ת
11%	4%	85%	תומכים
9%	73%	19%	מתנגדים
65%	7%	28%	אין דעה
			לפי תמיכה עקרונית בזכות הערבים להתגורר בשטחים אלו

בקרב אלו שצינו בשאלה הקודמת שמתנגדים לכך עקרונית, 19% ציינו שתומכים בכך בתנאי שאין מתיישבים יהודים בשטחים אלו כיום. בקרב אלו שלא הביעו דעה בשאלה העקרונית, 28% ציינו שתומכים בתנאי זה.

האחוז ש"תומכים" גבוה יחסית בקרב נשים, בקרב המבוגרים מעל גיל 50, בקרב החילוניים, בקרב אלו שגרים בישוב מעל 30 שנה או שנולדו בישוב.

בקרב אלו שצינו שלפני 1948 גרו ערבים בסביבת מקום מגורם, 28% ציינו ש"תומכים".

"נכבה"

האם שמעת על המונח "נכבה" ואם כן, למה הוא מתייחס לפי מיטב ידיעתך?

סה"כ	
לא שמעתי	9%
שמעתי אך לא יודעת/למה הוא מתייחס	17%
מתייחס למלחמת העצמאות ב - 1948	60%
מתייחס למלחמת ששת הימים	3%
מתייחס לאינתיפאדות	7%
מתייחס למשהו אחר*	4%

*אחר – פרוט: יום הזעם, יום האדמה, גירוש הערבים משטחים בהם התגוררו/ במלחמת העצמאות, ליום הכרזת הקמת המדינה, שיבה הביתה, "שקרים".

- רובם ציינו ששמעו על המונח "נכבה"
- 60% ציינו באופן שהמונח "נכבה" מתייחס "למלחמת העצמאות ב - 1948".

לפי משתני רקע (100% בכל שורה)

אחר	לאינתי-פאדות	למלחמת ששת הימים	למלחמת העצמאות 1948 - ב	שמעו אך לא יודיעם למה הוא מתייחס	לא שמעו	סה"כ
4%	7%	3%	60%	17%	9%	סה"כ
4%	4%	5%	67%	13%	8%	זכר
4%	9%	2%	56%	20%	10%	נקבה
5%	7%	5%	49%	20%	13%	עד 29
4%	8%	3%	58%	18%	9%	30-49
5%	5%	2%	70%	13%	6%	50+
4%	6%	3%	63%	15%	9%	חילוני
6%	10%	4%	50%	21%	9%	מסורתי
0%	11%	2%	58%	19%	9%	גוש דתי
7%	7%	3%	60%	18%	5%	עד 10 שנים
2%	5%	3%	57%	19%	15%	שנה 11-30
6%	6%	6%	64%	15%	4%	מעל 30 שנה
2%	15%	0%	66%	10%	8%	נולדו בישוב
4%	7%	3%	58%	18%	10%	לפי האם גרו
5%	7%	2%	65%	15%	6%	ערבים לפני 1948
						לא גרו

האחוז שצינו "למלחמת העצמאות ב - 1948" גבוה יחסית בקרב גברים ובקרב המבוגרים מעל גיל 50.

משמעות המונח "נכבה" - לפי השאלות האחרות בסקר (100% בכל שורה)

אחר	לאינתי- פאדות	למלחמת ששת הימים	למלחמת העצמאות 1948 - ב	שמעו אך לא יודיעם למה הוא מתייחס	לא שמעו		
4%	7%	3%	60%	17%	9%		סה"כ
2%	7%	3%	65%	12%	11%	כולם או חלק מהם / מהמשפחות / שלהם כיום אזרחי ישראל	לפי האם היום אזרחי ישראל (בקרוב 72% מכלל המדגם)
0%	7%	10%	63%	20%	0%	אף אחד מהם לא אזרח ישראלי	
8%	6%	1%	44%	27%	14%	לא יודעת	
3%	6%	3%	60%	15%	13%	מתגוררים כיום בסמוך לשטחים אלו	לפי היכן מתגוררים כיום (בקרוב 41% מכלל המדגם)
0%	0%	0%	89%	0%	11%	מתגוררים כיום רחוק משטחים אלו	
0%	9%	2%	70%	9%	9%	חלק מתגוררים סמוך לשטחים אלו וחלק מתגוררים רחוק משטחים אלו	
5%	10%	5%	62%	14%	5%	לא יודעת	
4%	9%	2%	60%	16%	10%	היו מגעים	לפי האם היו מגעים עם הערבים שגרים בסביבה (בקרוב 72% מכלל המדגם)
4%	5%	5%	57%	19%	11%	לא היו מגעים	
5%	6%	3%	67%	11%	7%	היו	לפי האם היו פעילויות
1%	6%	3%	66%	15%	8%	לא היו	
6%	8%	2%	51%	22%	11%	לא יודעים אם היו או לא היו	
4%	0%	4%	67%	22%	4%	תומכים	לפי תמיכה עקרונית בזכות הערבים להתגורר בשטחים אלו
3%	8%	3%	63%	14%	9%	מתנגדים	
8%	6%	3%	46%	26%	11%	אין דעה	
6%	6%	3%	70%	9%	6%	תומכים	לפי התמיכה בזכות הערבים להתגורר בשטחים אלו בתנאי שאין בהם מתיישבים יהודים
3%	8%	3%	59%	17%	10%	מתנגדים	
4%	5%	3%	49%	27%	12%	אין דעה	

הבדלים לפי שאלות אחרות בסקר אינם בעלי משמעות סטטיסטית.